

Instytut Łączności na przestrzeni lat – ludzie, wydarzenia, liczby

Andrzej Hildebrandt

Zebrano i zaprezentowano – w formie tablic, zestawień, wykresów i fotografii – najważniejsze informacje dotyczące Instytutu Łączności w latach 1934–2009. Przypomniano istotne wydarzenia i ludzi związanych z IŁ, dyrektorów Instytutu, przewodniczących Rady Naukowej, wybrane publikacje, wydawnictwa oraz uzyskane nagrody i odznaczenia.

telekomunikacja, historia Instytutu Łączności

Wprowadzenie

Historia Instytutu Łączności (IŁ), a wcześniej jego predecesora Państwowego Instytutu Telekomunikacyjnego (PIT), działa się w trzech bardzo odmiennych epokach, co oczywiście miało wpływ na obraz samego Instytutu w tych okresach^①.

Lata przed drugą wojną światową charakteryzowały się tworzeniem podstaw telekomunikacji w jej dość prymitywnej, z obecnego punktu widzenia, formie technicznej, ale prace prowadzone wówczas w Instytucie nadszły za telekomunikacją światową. Były to czasy entuzjazmu i wybitnych postaci, takich jak np. profesor Janusz Groszkowski.

W okresie drugiej wojny światowej Instytut nie istniał, infrastruktura telekomunikacyjna w Polsce została zdewastowana. Nasi eksperci telekomunikacji, często z narażeniem życia, służyli wiedzą i doświadczeniem organizacjom podziemia w Polsce, a ci którzy znaleźli się za granicą, wspierali aliantów w ich badaniach o znaczeniu militarnym.

Okres PRL nie był okresem jednolitym. Po zakończeniu wojny nastąpił początkowo entuzjastyczny okres odbudowy zniszczonej infrastruktury telekomunikacyjnej. Podjęła się tego wykształcona przed wojną inteligencja. Instytut został szybko reaktywowany i włączył się w ten nurt. Trudności pojawiły się, gdy ideologia zaczęła dominować nad zdrowym rozsądkiem, czego przejawem stało się, m.in. usunięcie profesora Groszkowskiego ze stanowiska dyrektora Instytutu.

Izolacja od osiągnięć naukowych i technicznych krajów zachodnich, wzmagana przez niesłychanie wysoki kurs dolara, powodowała praktycznie brak możliwości zakupu jakiegokolwiek nowoczesnej aparatury bądź elementów. Paradoksalnie wpłynęło to na wzrost myśli inżynierskiej, gdyż Instytut sam musiał opracowywać wszystkie niezbędne urządzenia, a braki w zaopatrzeniu konstruktorzy kompensowali wzmogłą pomysłowością i inwencją. Sytuacja zmieniła się korzystnie w latach siedemdziesiątych, kiedy pojawiły się różnego rodzaju zachodnie licencje, w których wdrażaniu

^① Instytut nasz miał w swojej historii dwie nazwy. W dalszej części tekstu używa się określenia „Instytut” w odniesieniu do obu tych nazw.

Instytut uczestniczył. Ponadto przeprowadzona konsolidacja przemysłu telekomunikacyjnego i badań wpłynęła na wzrost potencjału oraz pozycji Instytutu, jako koordynatora tych badań.

Po przemianach, które nastąpiły po 1989 r. Instytut znalazł się w nowej sytuacji, do której musiał się szybko przystosować. Otwarcie na świat spowodowało kurczenie się polskiego przemysłu telekomunikacyjnego i zmniejszenie zainteresowania opracowaniami konstrukcyjnymi Instytutu. Nasi konstruktorzy znaleźli jednak obszary niszowe i do dzisiaj tego rodzaju nisze w pewnym stopniu wykorzystują. Niemniej jednak Instytut wszedł wówczas w nowe obszary działalności – znacznie została rozszerzona działalność rynkowa, nastąpił wzrost zapotrzebowania na usługi laboratoriów. Początkowo były to usługi homologacyjne, obecnie akredytowane laboratoria Instytutu wykonują badania zgodności urządzeń z wymaganiami zasadniczymi oraz wzorcowanie przyrządów. Ponadto Instytut rozszerzył współpracę międzynarodową, wykonywał prace badawcze dla organów administracji państwowej oraz różnego rodzaju ekspertyzy, a także prowadził działalność szkoleniową.

Dziś Instytut przywiązuje znaczną wagę do udziału w dużych międzynarodowych projektach badawczych.

Profesor Janusz Groszkowski z pracownikami Instytutu Łączności

Celem niniejszego opracowania jest przedstawienie Czytelnikom tła, na którym działy się, lub dzieją, wydarzenia opisane w innych artykułach. Wydało się to niezbędne, gdyż ich autorzy, osoby, które odegrały znaczące role w historii Instytutu, opisują to, co było dla nich najważniejsze lub co najbardziej trwale zapisało się w ich pamięci. Relacje takie są, z natury, niepełne zarówno ze względu na objęty nimi czas, jak i tematykę. Na przykład, z naturalnych względów nie udało się znaleźć autora, który znalazłby z autopsji Instytut z okresu przed drugą wojną światową.

W opinii autora, dobrym sposobem przedstawienia tego tła jest pokazanie tzw. „twardych danych”, mających formę zestawień, tabel, wykresów i fotografii opatrzonych niewielkimi tylko komentarzami.

Najważniejsze wydarzenia

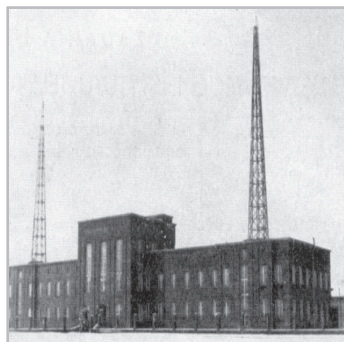
Rok	Wydarzenie	Komentarz
1	2	3
1934	Utworzenie Państwowego Instytutu Telekomunikacyjnego	PIT był pierwszym w Polsce instytutem, działającym w obszarze telekomunikacji i techniki pocztowej
1938	Pierwsza transmisja telewizyjna za pomocą urządzeń opracowanych wspólnie przez PIT i Polskie Radio	Telewizja działała w systemie mechanicznym o rozdzielczości 120 linii
1938	Uruchomienie linii radiowej Gdynia-Jurata	Linia pracowała w pasmie częstotliwości 40 cm z zastosowaniem opracowanych w PIT lamp magnetronowych
1939	Przerwanie działalności Instytutu spowodowane okupacją hitlerowską	Pomieszczenia, wyposażenie, aparatura i księgozbiór w okresie okupacji zostały zdewastowane
1944	Wznowienie działalności PIT po wyzwoleniu prawobrzeżnej Warszawy	Prace porządkowe zostały rozpoczęte przez pracowników PIT już na kilka miesięcy przed wyzwoleniem lewobrzeżnej Warszawy
1951	Podział Państwowego Instytutu Telekomunikacyjnego na Przemysłowy Instytut Telekomunikacji i Instytut Łączności	Powstałe dwie części, odpowiednio do tematyki, zostały podporządkowane dwóm różnym resortom. Zagadnienia telewizji znalazły się w IŁ
1952	Początek nadawania programów telewizyjnych przez Doświadczalną Stację Telewizyjną IŁ	Programy z Instytutu nadawano do połowy 1954 r.
1954	Powołanie Rady Naukowej IŁ	Rada została powołana przez Ministra Poczty i Telegrafów w składzie 9 wybitnych specjalistów
1956	Utworzenie Oddziału IŁ we Wrocławiu	Obszar działalności Oddziału obejmował: anteny nadawcze i zakłócenia radioelektroniczne
1957	Utworzenie Pracowni Wzorców przy Zakładzie Miernictwa Instytutu	Był to załączek dzisiejszej Centralnej Izby Pomiarów Telekomunikacyjnych i – działającego w strukturze Izby – Laboratorium Metrologii Elektrycznej, Elektronicznej i Optoelektronicznej (LMEEiO)
1958	Przeniesienie IŁ do nowej siedziby w Warszawie Miedzeszynie	Budowę siedziby rozpoczęto w 1955 r.
1958	Uruchomienie obserwatorium jonosferycznego	Przez wiele lat przysyłano wyniki obserwacji do Światowego Centrum Danych Jonosferycznych
1962	Utworzenie Oddziału IŁ w Gdańsku	Obszar działalności Oddziału obejmował: radiokomunikację, telegrafię, teletransmisję przewodową, telekomunikację i akustykę
1965	Utworzenie Centralnej Izby Pomiarów Telekomunikacyjnych	Rolą Izby było zwierzchnictwo nad resortowymi izbami pomiarowymi
1966	Przeniesienie Oddziału IŁ w Gdańsku do nowej siedziby w Gdańsku-Wrzeszczu	Oddział otrzymał nowy budynek oraz przylegającą willę. Dziś willa stanowi obiekt zabytkowy
1967	Uzyskanie przez Radę Naukową uprawnień doktryzowania	Równocześnie Rada uzyskała uprawnienia do wysuwania i opiniowania kandydatów na docentów i profesorów
1969	Rozpoczęcie nadawania przez Polskie Radio komunikatu Instytutu Łączności o krajowej częstotliwości wzorcowej	Komunikat jest nadawany do chwili obecnej
1970	Zapoczątkowanie 20-letniego okresu koordynacji i współwykonawstwa prac badawczo-rozwojowych w telekomunikacji	W tym okresie IŁ koordynował problemy węzłowe, a następnie centralne programy badawczo-rozwojowe w dziedzinie telekomunikacji
1971	Nadawanie programów telewizji kolorowej ze studia w Instytucie	Było to elementem szerszego programu badawczego dotyczącego telewizji kolorowej, prowadzonego w Instytucie

1	2	3
1972	Włączenie do IŁ resortowej jednostki badawczo-rozwojowej pn. Zakład Badań i Studiów Teletechniki	Połączenie nastąpiło w ramach konsolidacji potencjału badawczego i produkcyjnego telekomunikacji
1972	Utworzenie Resortowego Ośrodka Elektronicznego Przetwarzania Danych	Ośrodek zatrudniał 70 pracowników i był wyposażony w komputer Odra 1304, później JS R-32
1972	Uruchomienie w Instytucie sieci modelowej z systemem komutacji elektronicznej E-10	IŁ współpracował z CNET (Centre National d'Etudes des Télécommunications)
1973	Powołanie Oddziału IŁ w Pułtusk	Oddziałowi powierzono zadanie wytwarzania finalnych wyrobów przebadanych i opatrzonych gwarancją producenta
1976	Wdrożenie automatycznej aparatury pomiarowej ABA2, przeznaczonej dla krajowej sieci międzymiastowej	W następnych latach opracowano kolejne modele aparatury do badania sieci usług, w tym system AWP-IŁ w 1999 r.
1981	Włączenie do sieci telegraficznej modelu elektronicznej centrali telegraficzno-teleinformatycznej (ECTT)	Centralę opracowano w Oddziale IŁ w Gdańsku
1984	Uruchomienie w Sejmie, opracowanej w IŁ, elektronicznej aparatury do głosowania	Decyzję o budowie aparatury podjęto w Instytucie w ramach poparcia dla przemian, dokonujących się w Polsce na przełomie lat 70. i 80.
1987	Utworzenie Oddziału IŁ na Służewcu	Obszar działalności Oddziału obejmował: teleinformatykę i oprogramowanie systemów telekomutacyjnych
1991	Uruchomienie linii technologicznej wytwarzania cienko- i grubowarstwowych mikroukładów hybrydowych	Jednym z pierwszych zadań było opracowanie układu dla elektronicznego aparatu telefonicznego
1992	Likwidacja Oddziału IŁ na Służewcu	Likwidacja nastąpiła ze względu na odejście wybitnych specjalistów Oddziału do utworzonego wówczas przedsiębiorstwa Telbank
1993	Wdrożenie w Poznaniu węzła automatycznej obsługi telegramów	Sterowany komputerowo węzeł opracowano w Oddziale IŁ w Gdańsku
1994	Uzyskanie certyfikatu przez Laboratorium Badań Kompatybilności Elektromagnetycznej Urządzeń Telekomunikacyjnych we Wrocławiu	
1994	Rozbudowa i modernizacja Ośrodka Szkolenia	Ośrodek ulokowano w pomieszczeniach zlikwidowanego Ośrodka Obliczeniowego
1996	Rozpoczęcie I etapu budowy sieci komputerowej Instytutu	W 1997 r. w sieci IŁ pracowało ponad 150 komputerów PC
1996	Utworzenie Laboratorium Metrologii Elektronicznej, Elektronicznej i Optoelektronicznej	
1996	Uzyskanie certyfikatu PCBC (Polskiego Centrum Badań i Certyfikacji) przez Laboratorium Badań Sprzętu Teleinformatycznego w Gdańsku	
1997	Akredytacja PCBC Laboratorium Badań i Homologacji Urządzeń Telekomunikacyjnych	Akredytacja objęła siedem laboratoriów badawczych
1997	Odzyskanie uprawnień doktoryzowania	Uprawnienia zostały zawieszono w 1985 r. w wyniku ustawowego podwyższenia wymagań
1997	Zniszczenia w wyniku powodzi w Oddziale IŁ we Wrocławiu	Usuwanie skutków powodzi trwało dwa miesiące

1	2	3
1997	Pierwsza konferencja międzynarodowa <i>International Experiences on Interconnection Issues</i>	W następnych latach organizowano kolejne konferencje z tej serii pt. <i>International and Polish Experiences on Interconnection and Unbundling Issues</i>
1997	Przeniesienie Oddziału IŁ we Wrocławiu do nowej siedziby	Instytut uzyskał i przystosował zespół budynków na przedmieściu Wrocławia
1998	Pierwsza konferencja międzynarodowa <i>Research for Information Society (RIS)</i>	W następnych latach organizowano kolejne konferencje z tej serii
1999	Restrukturyzacja Instytutu przeprowadzona w ramach programu Phare SciTech II	Przeprowadzono we współpracy z firmą Arthur D.Little, Cambridge Consultants
1999	Uzyskanie akredytacji przez LMEEiO	
1999	Uzyskanie I kategorii w rankingu instytutów przeprowadzonym przez Komitet Badań Naukowych	IŁ znalazł się w grupie 5 najlepszych jednostek badawczo-rozwojowych
1999	Uruchomienie w IŁ studiów podyplomowych	Pierwsze studium było zatytułowane <i>Zarządzanie Sieciami Teleinformatycznymi</i>
1999	Rozwiązanie Oddziału IŁ w Pułtusk	Rozwiązanie nastąpiło na skutek braku rentowności (zamówień) i perspektyw
1999	Pierwsza konferencja międzynarodowa <i>Transparent Optical Networks (ICTON)</i>	W następnych latach organizowano kolejne konferencje z tej serii
2000	Zasadnicza modernizacja wydawnictw Instytutu	Ukazały się pierwsze numery czasopism <i>Journal of Telecommunications and Information Technology</i> oraz <i>Telekomunikacja i Techniki Informacyjne</i>
2001	Pierwsza konferencja międzynarodowa <i>Decision Support for Telecommunications and Information Society (DSTIS)</i>	W następnych latach organizowano kolejne konferencje z tej serii
2001	Uroczystości jubileuszu 50 lat IŁ	W uroczystościach wzięło udział ok. 400 osób
2005	Rozpoczęcie realizacji programu wieloletniego <i>Rozwój telekomunikacji i poczty w dobie społeczeństwa informacyjnego</i>	W pierwszym roku realizacji wykonano 18 zadań
2005	Uzyskanie przez IŁ statusu Państwowego Instytutu Badawczego (PIB)	Status PIB wiąże się z przywilejem i obowiązkiem wykonywania zadań na potrzeby administracji państwowej
2006	Zorganizowanie studiów magisterskich wspólnie z University of Nottingham (Wielka Brytania)	
2007	Utworzenie Jednostki ds. Porównań Międzylaboratoryjnych (JPM)	Prowadzone przez JPM programy porównań służą w procesach akredytacji i nadzoru akredytowanych laboratoriów
2008	Zakończenie realizacji wieloletniego programu badawczego <i>Rozwój telekomunikacji i poczty w dobie społeczeństwa informacyjnego</i>	Odniesiono sukces. Łącznie w ramach programu wykonano 76 zadań, zgrupowanych w siedmiu obszarach tematycznych
2009	Uzyskanie akredytacji przez JPM	
2009	Uzyskanie akredytacji na prowadzenie porównań międzylaboratoryjnych przez LMEEiO	
2009	Uruchomienie publicznie dostępnego serwera NTP, umożliwiającego precyzyjną synchronizację czasu urządzeń elektronicznych (wzorzec klasy STRATUM-1)	Sygnal czasu dla tego serwera zapewniają dwa wzorce atomowe utrzymywane przez Centralną Izbę Pomiarów Telekomunikacyjnych IŁ

Lokalizacje Instytutu

W czasie wielu lat swojego istnienia Instytut zmieniał siedziby i lokalizacje. Na fotografiach widać, od czego Instytut zaczynał i co osiągnął.

Budynek Państwowego Instytutu Telekomunikacyjnego w Warszawie przy ul. Ratuszowej 11 (lata 1934-1958). Widok w 1934 r.

Siedziba IŁ w Warszawie Miedzeszynie przy ul. Szachowej 1. W budowie (1956 r.)

Budynek główny IŁ w Warszawie Miedzeszynie przy ul. Szachowej 1 (od 1958 r.). Widok obecny

Oddział IŁ we Wrocławiu. Willa przy ul. Zygmunta Wróblewskiego 12 (lata 1956-2000)

Oddział IŁ we Wrocławiu. Barak przy ul. Mikołaja Kopernika 11 (lata 1972-1997)

Oddział IŁ we Wrocławiu. Budynki przy ul. Swojczyckiej 38 (od 1997 r.)

Oddział IŁ w Gdańsku przy ul. Jaśkowa Dolina 8 (od 1966 r.). Budynek główny. Widok obecny

Oddział IŁ w Gdańsku przy ul. Jaśkowa Dolina 8 (od 1966 r.). Zabytkowa willa. Widok obecny

Oddział IŁ w Pułtusku przy ul. Marii Skłodowskiej-Curie 9 (lata 1987-1999)

Dyrektorzy Instytutu Łączności

Osobą, która ma znakomity wpływ na działalność i wizerunek Instytutu, jest z pewnością dyrektor naczelny. Tak było cały czas w Instytucie, pomimo że w niektórych okresach dyrektor musiał dzielić się władzą z organizacjami politycznymi. W wieloletniej historii było (łącznie z obecnym) dwunastu dyrektorów, z których sześciu miało tytuły profesorskie. Dwaj dyrektorzy pozostawali na tym stanowisku tylko przez kilka miesięcy, ale obaj byli wieloletnimi zastępcami dyrektora. Najdłużej stanowisko dyrektora piastował profesor Andrzej Zieliński – był dyrektorem przez 23 lata (z przerwą w latach 1980–1981).

Kolejno (w nawiasie podano lata lub rok), funkcję dyrektora Instytutu Łączności pełnili: Janusz Groszkowski (1934–1951), Salomon Felman (1951–1953), Tadeusz Rzymkowski (1953–1958), Zenon Szpigler (1958–1970), Andrzej Zieliński (1970–1980) i ponownie (1981–1993), Edward Kowalczyk (1980–1981), Władysław Majewski (1981), Jerzy Węclawek (1981), Włodzimierz Barjasz (1993–1996), Andrzej P. Wierzbicki (1996–2004) i Zbigniew Kądzielski (2004–2009). Obecnie (od lipca 2009 r.) dyrektorem IŁ jest Wojciech Hałka.

Poniżej zamieszczono krótkie życiorysy zawodowe dyrektorów (oparte na dostępnych informacjach) oraz ich fotografie.

Profesor **Janusz Groszkowski** (1898–1984) ukończył Politechnikę Warszawską w 1919 r. i Oficerską Szkołę Łączności w Paryżu w 1922 r. Już w 1929 r. otrzymał tytuł profesora nadzwyczajnego, a w 1935 r. profesora zwyczajnego nauk technicznych. W latach 1923–1939 był pracownikiem naukowo-dydaktycznym Politechniki Warszawskiej. W 1928 r. zainicjował utworzenie pierwszego w kraju Instytutu Radiotechnicznego, którym kierował również po jego przekształceniu w 1934 r. w Państwowy Instytut Telekomunikacyjny. W latach 1940–1941 pracował w Instytucie Politechnicznym we Lwowie. Jako żołnierz AK w latach 1941–1944 był doradcą naukowo-technicznym ds. łączności Delegatury Rządu na Kraj. W latach 1945–1946 pracował na Politechnice Łódzkiej, jednocześnie ponownie od 1945 r. był dyrektorem Państwowego Instytutu Telekomunikacyjnego (do 1951 r.). W 1946 r. powrócił do pracy na Politechnice Warszawskiej, gdzie wykładał do 1968 r. W latach 1953–1963 był związany z Instytutem Podstawowych Problemów Techniki PAN (należał do organizatorów tej placówki). W Polskiej Akademii Nauk profesor pełnił różne funkcje: od 1952 r. członka rzeczywistego PAN, w latach 1955–1980 członka Prezydium PAN, w latach 1957–1962 wiceprezesa, a w latach 1962–1971 prezesa PAN. W 1968 r. przeszedł na emeryturę, nie zerwał jednak kontaktów z nauką. Od chwili utworzenia Rady Naukowej Instytutu Łączności w latach 1954–1981 pozostawał jej przewodniczącym. Jego więź ze środowiskiem akademickim w sposób szczególny była widoczna w latach 1980–1981, kiedy stał się symbolem walki o etykę w pracy naukowej. W latach 1972–1976 sprawował wysokie funkcje państwowe. W lutym 1976 r. zrezygnował z kierowania Frontem Jedności Narodu i złożył mandat poselski w proteście wobec zmian w konstytucji, ustanawiających bezterminowo wiodącą rolę PZPR i sojuszu z ZSRR.

Dorobek naukowy prof. Groszkowskiego obejmuje 361 publikacji i 16 chronionych patentami wynalazków. Wypromował 33 doktoraty. Wśród publikacji wyróżnia się kilka kluczowych w skali światowej prac z dziedziny wytwarzania i stabilizacji drgań elektrycznych, technologii wysokiej próżni oraz lamp elektronowych. Jest twórcą metody analizy drgań elektrycznych nieliniowych. Opracował oryginalną interpretację zmian indukcyjności w zależności od temperatury. Światową sławę zapewniła mu opublikowana w 1932 r. praca, w której wyprowadził wzór (zwany równaniem Groszkowskiego), określający zmiany częstotliwości drgań układu od zawartości harmonicznych.

Metoda Groszkowskiego stała się podstawowym elementem wszystkich poważnych opracowań na temat generatorów lampowych. W późniejszych latach prof. Groszkowski zajmował się też elektroniką półprzewodnikową. Celem prac kierowanych przez prof. Janusza Groszkowskiego były nie tylko badania poznawcze, ale również działania konstrukcyjne w zakresie radiotechniki, a potem elektroniki i telekomunikacji. Jego działalność naukowa i dydaktyczna nie ustała także w czasie okupacji. Podczas drugiej wojny światowej opracował dla łączności Armii Krajowej proste nadajniki stabilizowane kwarcem i podjął, uwieńczone sukcesem, prace nad rozszyfrowaniem systemu sterowania rakiet V1 i V2, przechwyconych przez AK, co umożliwiło prowadzenie skutecznej obrony antyrakietowej Londynu. W wielu późniejszych pracach innych uczonych o światowej sławie były wykorzystywane jego teorie. Groszkowski jest zaliczany również do pionierów w dziedzinie układów radiotechnicznych. Wniósł niemały wkład w opracowanie zasad działania i konstrukcji radaru. Był doktorem *honoris causa* Politechniki Warszawskiej, Politechniki Łódzkiej i Politechniki Gdańskiej. Przyznano mu też członkostwo sześciu zagranicznych akademii. Otrzymał najwyższe odznaczenia państwowe. Był trzykrotnym laureatem Nagrody Państwowej I stopnia (1951 r., 1955 r., 1968 r.). W środowisku naukowym profesor Janusz Groszkowski był i jest uznawany nie tylko jako wybitny uczony, ale jako postać stanowiąca wzorzec moralny.

Magister inżynier **Salomon Felman** ukończył studia w Instytucie Łączności w Moskwie. Początkowo pracował w Związku Radzieckim. Od 1946 r. był zatrudniony w Państwowym Instytucie Telekomunikacyjnym w Warszawie. W latach 1951–1953 pełnił funkcję dyrektora Instytutu Łączności. Następnie został oddelegowany do Ministerstwa Poczty i Telegrafów do przeprowadzenia reorganizacji Departamentu Techniki.

Docent **Tadeusz Rzymkowski** urodził się w 1915 r. w Charkowie (w Rosji). W latach 1933–1939 studiował na Wydziale Elektrycznym Politechniki Warszawskiej, uzyskując dyplom inżyniera elektryka. Pracował m.in. w Państwowych Zakładach Tele- i Radiotechnicznych, na Politechnice Gdańskiej i w Polskim Radio. W latach 1953–1958 był zatrudniony na stanowisku dyrektora Instytutu Łączności. W 1954 r. uzyskał status samodzielnego pracownika nauki ze stopniem naukowym docenta.

Profesor **Zenon Szpigler** (1906–1985) ukończył studia wyższe na Politechnice Warszawskiej, uzyskując w 1935 r. dyplom inżyniera elektryka prądów słabych. Pracę rozpoczął w Ministerstwie Poczty i Telegrafów, gdzie m.in. zaprojektował i kierował budową linii kablowej Zakopane – Kasprowy Wierch. Za organizowanie łączności w czasie obrony Warszawy we wrześniu 1939 r. został odznaczony Krzyżem Walecznych. W latach okupacji był więźniem hitlerowskich obozów koncentracyjnych. Od 1946 r., pracując w Ministerstwie Poczty i Telegrafów, kierował odbudową zdewastowanej sieci kabli dalekosiężnych, a następnie w latach 1948–1951 opracowywał nowe konstrukcje i technologie kablowe.

W 1952 r. zespół kierowany przez prof. Szpiglera otrzymał Nagrodę Państwową III stopnia. W maju 1953 r. został powołany na stanowisko dyrektora generalnego w Ministerstwie Łączności,

a następnie w 1955 r. na stanowisko podsekretarza stanu w tym Ministerstwie. W 1958 r. objął stanowisko dyrektora Instytutu Łączności. Tu uzyskał status samodzielnego pracownika naukowo-badawczego, a następnie w 1967 r. Rada Państwa nadała mu tytuł profesora nadzwyczajnego. W 1970 r. przeszedł do pracy na Wydziale Łączności Politechniki Warszawskiej, gdzie zajmował się problematyką telekomunikacji światłowodowej. Był inicjatorem, a następnie organizatorem zastosowania tej nowej techniki w polskiej sieci telekomunikacyjnej. Zespół prof. Szpiglera, we współpracy z zespołami z UMCS i OLPiT w Lublinie, zbudował i w 1979 r. przekazał do eksploatacji pierwszą w Polsce (oraz w państwach byłej RWPG) linię światłowodową.

Profesor Zenon Szpigler aktywnie działał w Stowarzyszeniu Elektryków Polskich oraz Polskiej Akademii Nauk, gdzie do 1984 r. przewodniczył Sekcji Telekomunikacyjnej Komitetu Elektroniki i Telekomunikacji. Był także wieloletnim członkiem Rady Naukowo-Technicznej przy Ministrze Łączności. Został uhonorowany wysokimi odznaczeniami państwowymi oraz wieloma odznaczeniami branżowymi.

Profesor **Andrzej Zieliński** urodził się w 1934 r. Dyplom magistra inżyniera łączności uzyskał na Politechnice Warszawskiej w 1959 r. W latach 1957–1970 był zatrudniony na Politechnice Warszawskiej, początkowo w Katedrze Podstaw Telekomunikacji, a następnie w Instytucie Podstaw Elektroniki, przechodząc kolejno ze stanowiska asystenta na stanowiska starszego asystenta, adiunkta i docenta. W latach 1969–70 był prodziekanem Wydziału Elektroniki. W 1964 r. odbył roczny staż naukowy na Wydziale Fizyki na Uniwersytecie Moskiewskim. W 1966 r. obronił rozprawę doktorską pt. „Przybliżona teoria rozchodzenia się sygnałów modulowanych w nieliniowej linii długiej”, której promotorem był

profesor Jerzy Osiewski. W tym okresie prowadził zajęcia dydaktyczne z teorii obwodów, początkowo ćwiczenia, a następnie wykłady. W 1970 r. został mianowany na stanowisko dyrektora Instytutu Łączności i docenta w tym Instytucie. Był także kierownikiem problemu węzłowego dotyczącego rozwoju telekomunikacji w kraju. W 1979 r. otrzymał tytuł profesora nauk technicznych. Przez okres dekady lat siedemdziesiątych prowadził wykłady z teorii obwodów na Wydziale Elektroniki. W 1980 r. został przeniesiony do Zjednoczenia Stacji Radiowych i Telewizyjnych, gdzie pełnił funkcję dyrektora tego Zjednoczenia do 13 grudnia 1981 r. Na początku 1982 r., został ponownie dyrektorem Instytutu Łączności. W latach 1993–1997 profesor Zieliński piastował stanowisko ministra łączności, po tym okresie powrócił do Instytutu Łączności na stanowisko profesora. W maju 2005 r. został wybrany przez Sejm PR do Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, pełniąc funkcje jej członka do końca 2005 r., do dnia rozwiązania Rady w tej kadencji. W 2002 r. był członkiem Rady Nadzorczej Telewizji Polskiej.

Zainteresowania naukowe profesora Andrzeja Zielińskiego początkowo dotyczyły problemów zastosowania rdzeni ferrytowych do budowy pamięci komputerowych, następnie nieliniowej teorii drgań, zwłaszcza teorii nieliniowych układów o parametrach rozłożonych, będących m.in. modelem wzmacniacza parametrycznego z falą bieżącą, w okresie zaś pracy w IŁ wielu problemów ogólnego rozwoju telekomunikacji, w tym zagadnień sieciowych, a także zagadnień transmisji sygnałów w światłowodach, zwłaszcza efektów nieliniowych w tej transmisji. Był promotorem czterech pozytywnie zakończonych przewodów doktorskich. W dorobku naukowym ma ponad 100 publikacji oraz 5 patentów.

Przez wiele lat profesor Andrzej Zieliński pełnił różne funkcje: kierownika problemu węzłowego i centralnego programu badawczo-rozwojowego dotyczącego rozwoju telekomunikacji, członka Komitetu Nauki i Postępu Technicznego, a potem Komitetu Badań Naukowych – KBN (w okresie pracy w rządzie jako minister łączności), członka ciał roboczych KBN, członka komitetów naukowych PAN (elektroniki i telekomunikacji oraz badań kosmicznych i satelitarnych), a także członka rad naukowych

instytutów badawczych w kraju (IŁ, ITE, WIŁ, CLO, COBRESPU). W latach 1985–1989, jako wiceprzewodniczący Komitetu Badań Kosmicznych PAN, reprezentował Polskę w Komitecie ONZ ds. Pokojowego Wykorzystania Przestrzeni Kosmicznej. Jest długoletnim członkiem IEEE, Stowarzyszenia Elektryków Polskich (SEP) oraz Stowarzyszenia Inżynierów Telekomunikacji (SIT). Przez dwie kadencje, w latach 1993–2000, był prezesem Federacji Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych NOT (FSNT NOT). Jest członkiem Akademii Inżynierskiej w Polsce. Obecnie pracuje w Instytucie Łączności na stanowisku profesora. Pełni funkcję przewodniczącego Rady Naukowej IŁ kadencji 2007–2011. Był też przewodniczącym Rady poprzedniej kadencji.

Profesor **Edward Kowalczyk** (1924–2000) był inżynierem łączności, pracownikiem naukowym, publicystą i politykiem, wieloletnim ministrem łączności oraz posłem na Sejm PRL V i IX kadencji. Studiował na konspiracyjnym Uniwersytecie Warszawskim. Był żołnierzem AK, brał udział w Powstaniu Warszawskim. Po powstaniu dostał się do niewoli i został wywieziony do Niemiec. Po wojnie kontynuował studia na Politechnice Warszawskiej, którą ukończył w 1951 r. Został pracownikiem Katedry Teletransmisji Wydziału Łączności Politechniki Warszawskiej. W późniejszym okresie kierował filią tej uczelni w Płocku. W 1979 r. został profesorem Politechniki Warszawskiej. Naukowo zajmował się m.in. cybernetyką.

Oprócz pracy naukowej i dydaktycznej, interesowała go również publicystyka, głównie w zakresie problematyki naukowej, organizacji nauki oraz popularyzacji wiedzy. Profesor Edward Kowalczyk pełnił różne funkcje: w latach 1969–1972 i 1985–1989 posła na Sejm (jako członek Stronnictwa Demokratycznego), od czerwca 1969 r. do kwietnia 1980 r. ministra łączności w trzech kolejnych rządach, w latach 1980–1981 dyrektora Instytutu Łączności, w 1981 r. wiceprezesa Najwyższej Izby Kontroli, a w latach 1981–1985 wicepremiera w rządzie Wojciecha Jaruzelskiego. Był też honorowym prezesem Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Cybernetycznego.

Profesor **Władysław Majewski** (1933–2002) studiował w latach 1950–1956 na Wydziale Łączności Politechniki Warszawskiej, uzyskując tytuł zawodowy magistra inżyniera łączności. Stopień doktora nauk technicznych otrzymał na tym samym Wydziale w 1962 r. Pracę zawodową rozpoczął w 1954 r. w Katedrze Teletransmisji Przewodowej Politechniki Warszawskiej. W latach 1970–1981 pracował w Instytucie Łączności kolejno jako adiunkt i zastępca dyrektora ds. naukowych, następnie jako samodzielny pracownik naukowo-badawczy oraz docent. W 1976 r. Rada Państwa nadała mu tytuł profesora nadzwyczajnego.

W styczniu 1981 r. objął obowiązki dyrektora naczelnego Instytutu Łączności i pełnił tę funkcję do czerwca tego roku, kiedy został powołany na stanowisko ministra łączności, które piastował do października 1987 r. Następnie powrócił do pracy na Politechnice Warszawskiej. W czerwcu 1990 r. Prezydent RP nadał mu tytuł profesora zwyczajnego. Od maja 1991 r. aż do ostatnich chwil swego życia był dyrektorem Instytutu Telekomunikacji Politechniki Warszawskiej. Prowadził wykłady pt. „Układy logiczne”, „Sieci zintegrowane” i „Matematyka dyskretna”. Wypromował 10 doktorów nauk technicznych oraz wielu inżynierów i magistrów inżynierów telekomunikacji. Kilku jego wychowanków uzyskało tytuły profesora.

Dorobek naukowy profesora Władysława Majewskiego obejmuje 13 monografii i rozpraw, 30 artykułów i komunikatów naukowych, 10 podręczników i skryptów, 27 prac projektowych i konstrukcyjnych oraz 20 innych publikacji. Profesor W. Majewski był laureatem wielu nagród państwowych

i społecznych. Ostatnią nagrodę indywidualną za osiągnięcia naukowe i dydaktyczne otrzymał od Ministra Edukacji Narodowej w 2000 r. za podręcznik akademicki „Układy logiczne”.

Magister inżynier **Jerzy Węclawek** (ur. 1930 r.) studia ukończył na Wydziale Łączności Politechniki Warszawskiej. W latach 1954–1978 pracował w Zjednoczeniu Stacji Radiowych i Telewizyjnych, od 1963 r. był dyrektorem tego Zjednoczenia. W okresie 1978–1982 pracował w Instytucie Łączności na stanowisku zastępcy dyrektora, a od czerwca do września 1981 r. pełnił funkcję dyrektora. W 1982 r. został przeniesiony do pracy w przedsiębiorstwie Polska Poczta Telegraf i Telefon.

Docent **Włodzimierz Barjasz** jest specjalistą w zakresie telekomunikacji, ze szczególnym uwzględnieniem teletransmisji i cyfrowych systemów. Pracował w Instytucie Łączności od 1953 r. i kolejno pełnił następujące funkcje: od 1968 r. kierownika Pracowni Systemów Współosiowych, od 1972 r. kierownika Zakładu Teletransmisji, od 1987 r. zastępcy dyrektora ds. badawczo-rozwojowych. Od listopada 1993 r. do lipca 1996 r. pełnił obowiązki dyrektora Instytutu Łączności. W latach 1998–2002 był kierownikiem Zakładu Problemów Regulacyjnych i Ekonomicznych Telekomunikacji w Instytucie Łączności i zajmował się tematyką dostosowania regulacji prawnych w zakresie telekomunikacji do wymogów Unii Europejskiej oraz problematyką ekonomiczną telekomunikacji. W 2003 r. przeszedł na emeryturę. Jest autorem kilkudziesięciu publikacji, w tym 3 książek. W 1986 r. został laureatem zespołowej Nagrody Państwowej II stopnia za „Opracowanie i wdrożenie 2700 kanałowego systemu telekomunikacyjnego”.

Profesor **Andrzej Piotr Wierzbicki** urodził się 29 czerwca 1937 r. w Warszawie. Studia magisterskie ukończył w 1960 r. na Wydziale Łączności Politechniki Warszawskiej (specjalność automatyka). Od 1959 r. pracował w Instytucie Elektrotechniki, a także odbył staż podyplomowy w RFN. W latach 1961–2004 pracował jako nauczyciel akademicki w Katedrze Automatyki (obecnie Instytut Automatyki i Informatyki Stosowanej) Wydziału Łączności (potem Wydział Elektroniki, a obecnie Wydział Elektroniki i Technik Informatycznych) Politechniki Warszawskiej (PW). Stopień doktora nauk technicznych w dziedzinie automatyki uzyskał na Wydziale Elektroniki PW w 1964 r., stopień doktora habilitowanego – w 1968 r., tytuł profesora – w 1976 r., a stanowisko profesora zwyczajnego – w 1992 r. Na PW pełnił m.in. funkcje: zastępcy kierownika katedry, dyrektora Instytutu Automatyki, prodziekana, dziekana Wydziału. Od 1996 r. był zatrudniony w Instytucie Łączności, gdzie w latach 1996–2004 pełnił funkcję dyrektora.

Doktoranci prof. Andrzeja P. Wierzbickiego (był promotorem 17 doktorów) lub pracownicy zespołów badawczych kierowanych przez niego uzyskali wiele habilitacji i tytułów profesora. Kilku jest obecnie profesorami na uczelniach zagranicznych. Jest autorem wielu recenzji rozpraw doktorskich, habilitacyjnych i wniosków profesorskich w kraju i zagranicą. Opublikował 12 książek naukowych oraz kilka monografii o charakterze podręczników, ponad 100 artykułów w czasopiśmie naukowych

i rozdziałów w książkach, a także ponad 100 referatów na konferencjach naukowych, głównie międzynarodowych. Ma trzy wdrożone i wykorzystane patenty.

W latach 1970–1971 przebywał w USA na Uniwersytecie Minnesota oraz Uniwersytecie Browna, gdzie zapoczątkował program współpracy polsko-amerykańskiej w zakresie teorii sterowania. W latach 1978–1984 pracował w Międzynarodowym Instytucie Stosowanej Analizy Systemowej (IIASA), od 1979 r. jako kierownik działu teoretycznego tego Instytutu, a tym samym zapoczątkował szeroką współpracę międzynarodową w zakresie teorii optymalizacji i teorii decyzji. W latach 1985–1990 wykładał na studiach doktoranckich Uniwersytetu Zdalnego Nauczania w Hagen, był profesorem wizytującym na Uniwersytecie w Kioto, a w latach 2004–2007 pracował jako profesor badawczy w Japan Advanced Institute of Science and Technology w Nomi (Japonia).

Profesor Andrzej P. Wierzbicki ma uznany międzynarodowo wkład naukowy w wielu obszarach. W zakresie teorii sterowania i optymalizacji jest m.in. autorem zasady maksimum dla procesów z opóźnieniem oraz algorytmów przesuwanych funkcji kary i uzupełnionych funkcji Lagrange'a z uogólnieniami na przypadek dynamiczny i ograniczeń w przestrzeni Hilberta. Jest autorem uogólniającego podejścia do teorii wrażliwości układów dynamicznych i sterowania optymalnego. Innymi osiągnięciami są opracowania dotyczące teorii i metodologii optymalizacji wektorowej, wielokryterialnego wspomagania decyzji i projektowania, w tym „metoda punktu odniesienia” (aspiracji), także trajektorii odniesienia. Kładzie się tu nacisk na suwerenną rolę użytkownika systemu wspomagania decyzji czy projektowania, przy wspomagającej roli narzędzi badawczych. Podejście to stało się podstawą dalszych prac wielu autorów amerykańskich, japońskich i europejskich i za jego opracowanie otrzymał w 1992 r. Nagrodę Międzynarodowego Towarzystwa Wielokryterialnej Analizy Decyzji (IS MCDM) – Georg Cantor Award.

Obecne zainteresowania badawcze prof. Wierzbickiego dotyczą teorii i technik negocjacji oraz procesów kreowania wiedzy i wspomagania kreatywności, dla których opracował racjonalną ewolucyjną teorię intuicji, opierającą się na rozróżnieniu między przetwarzaniem informacji słownej i całościowym przetwarzaniem pełnej informacji przedślownej (głównie wizualnej) docierającej do człowieka i uznaniu upraszczającej, przyspieszającej roli wynalazku mowy w procesie ewolucyjnym. Jest ponadto autorem wielu prac dotyczących koncepcji, uwarunkowań i zaawansowania rozwojowego cywilizacji w tym etapu społeczeństwa informacyjnego. Komisja Europejska mianowała go na lata 2000–2002 członkiem ISTAG (Information Society Technology Advisory Group).

Profesor Andrzej P. Wierzbicki pełnił różne funkcje: w kadencji 1991–1994 przewodniczącego Komisji Badań Stosowanych Komitetu Badań Naukowych (KBN) oraz zastępcy przewodniczącego Rady Fundacji Nauki Polskiej, przewodniczącwo lub członka zespołów opiniodawczych KBN (Zespołu ds. Infrastruktury Informacyjnej KBN, Zespołu ds. Rozwoju i Promocji Nauki, Zespołu ds. Współpracy Naukowej z Zagranicą), doradcy w ministerstwie łączności, członka Stowarzyszenia Elektryków Polskich, Komitetu Automatyki i Cybernetyki (później Automatyki i Robotyki) PAN, redaktora naczelnego kwartalnika „Archiwum Automatyki i Robotyki” (obecnie „Archives of Control Sciences”), członka Polskiego Towarzystwa Matematycznego, członka wielu rad naukowych (m.in. IBS PAN, PIAP, NASK), sekretarza naukowego, obecnie wiceprzewodniczącego Komitetu Prognoz „Polska 2000”, później „Polska 2000 Plus” przy Prezydium PAN, członka International Society of Multiple Criteria Decision Making, IEEE (Institute of Electrical and Electronics Engineers), a także Polskiego Towarzystwa Współpracy z Klubem Rzymskim.

Obecnie jest nadal pracownikiem Instytutu Łączności i członkiem jego Rady Naukowej. Wykłada w Wyższej Szkole Techniczno-Ekonomicznej w Warszawie. Prowadzi wiele nowych tematów badawczych i aktywną międzynarodową współpracę naukową.

Magister inżynier **Zbigniew Kądzielski** (ur. 1956 r.) ukończył Wydział Elektroniki na Politechnice Warszawskiej w 1984 r. Ma ponad 20-letni staż w zakresie zarządzania, prowadzenia projektów, wdrożeń rozwiązań teleinformatycznych oraz konsultingu. Piastując różnorodne stanowiska – zarówno w małych, jak i dużych firmach – odpowiadał za zarządzanie biznesem, strategię rozwoju, budowę i wdrażanie rozwiązań IT, projektowanie rozwiązań technologicznych dla różnych klientów, budowę zespołów, wspomaganie procesów sprzedaży i serwisu. Zajmował się problemami bezpieczeństwa informacji, audytem IT i utrzymaniem jakości. Kierował projektami związanymi z wdrożeniami systemów i procesów biznesowych oraz restrukturyzacji (*reengineering*) przedsiębiorstw. Pracował dla wielu firm i organizacji. Specjalizuje się w doborze i wdrożeniach biznesowych rozwiązań teleinformatycznych, wspomagających podstawową działalność przedsiębiorstwa. W latach 2004–2009 pełnił funkcję dyrektora Instytutu Łączności. Był członkiem Zarządu ISACA Polska (Stowarzyszenie ds. Audytu Kontroli Systemów Informatycznych). Działa w strukturach Project Management Institute Poland Chapter. Należy do Instytutu Zarządzania (największej polskiej organizacji dla menadżerów) oraz do Toastmasters International.

Inżynier **Wojciech Halka** (ur. 1949 r.) ukończył Politechnikę Warszawską (1971), uzyskując tytuł inżyniera telekomunikacji. Swoją edukację kontynuował w Ecole Supérieure d'Electricité, Antenne de Rennes (1978 r.), EuroMaster en Gestion et Téléinformatique (CITCOM – Politechnika Warszawska), Institute Télésystème (Paryż, 1990–1991) oraz w studium europejskim MATRA (Uniwersytet Warszawski i Maastricht, 1997–1998). W latach 1972–1991 pracował w Instytucie Łączności w Warszawie jako pracownik naukowy, później kierownik zakładu naukowo-badawczego, a następnie Oddziału IŁ na Służewcu w Warszawie. W latach 1986–1987 w firmie Spie Batignoles (Francja) budował system telekomunikacyjny dla Krajowego Centrum Energetyki Egiptu. W latach 1991–1998 był w Ministerstwie Łączności wicedyrektorem i dyrektorem Departamentu Techniki/Regulacji i Rozwoju. Następnie pięć lat pracował w spółkach grupy Netia jako doradca, członek zarządu i dyrektor odpowiedzialny za wdrożenie ogólnopolskiej sieci transmisji danych i międzystrefowej oraz współpracę z innymi operatorami. W latach 2003–2005 jako podsekretarz stanu w Ministerstwie Infrastruktury odpowiadał za łączność. W tej roli nadzorował opracowanie nowej ustawy "Prawo telekomunikacyjne" (wdrażającej przepisy II pakietu dyrektyw UE o komunikacji elektronicznej) oraz był współautorem strategii rozwoju dostępu szerokopasmowego do internetu i strategii przejścia na nadawanie cyfrowe w naziemnej telewizji w Polsce. W marcu 2006 r. ponownie podjął pracę w Instytucie Łączności jako zastępca dyrektora ds. rozwoju. W lipcu 2009 r., decyzją Ministra Infrastruktury, na okres 5 lat, został powołany na funkcję Dyrektora Instytutu Łączności – Państwowego Instytutu Badawczego, w instytucji, w której rozpoczął karierę zawodową.

W 1991 r. był ekspertem Międzynarodowego Związku Telekomunikacyjnego w Burundii, w latach 1994–1996 negocjatorem porozumienia telekomunikacyjnego w Światowej Organizacji Handlu WTO, delegatem polskiej administracji w ITU, CEPT, ECTRA, a w latach 2003–2005 w Radzie GSA projektu Galileo i Radzie Ministrów Telekomunikacji (TTE) UE. W poprzedniej kadencji był członkiem Komitetu Elektroniki i Telekomunikacji PAN oraz Rady projektu ASG-EUPOS, obecnie jest członkiem Komisji Astronautyki i Techniki Kosmicznych KBK PAN.

Jest członkiem komitetów organizacyjnych i programowych wielu krajowych oraz międzynarodowych konferencji naukowych i technicznych (KSTiT, KKRiT, NETWORKS, FITCE). Angażuje się społecznie w rozwój profesjonalnych kadr w sektorze łączności. Od marca 2006 r. jest prezesem Stowarzyszenia

Inżynierów Telekomunikacji (w maju 2007 r. został wybrany ponownie na 4-letnią kadencję). We wrześniu 2007 r. współorganizował 46. Kongres FITCE (Federacji Stowarzyszeń Inżynierów Telekomunikacji UE) w Warszawie.

Rada Naukowa Instytutu

Rada Naukowa od chwili jej powstania była ważnym organem Instytutu Łączności. W tablicy 1 pokazano, jakim ewolucjom podlegała. O stabilności tego organu może świadczyć fakt, że w całym okresie istnienia Rady miała ona tylko pięciu przewodniczących.

Tabl. 1. Kadencje Rady Naukowej

Kadencja	Okres	Przewodniczący	Liczba członków	Sposób ustalania składu
I	1954–1957	Prof. Janusz Groszkowski	9	Powołanie
II	1957–1960	jw.	9	Powołanie
III	1960–1963	jw.	9	Powołanie
IV	1963–1966	jw.	9	Powołanie
V	1966–1969	jw.	20	Powołanie
VI	1969–1972	jw.	20	Powołanie
VII	1972–1975	jw.	20	Powołanie
VIII	1975–1978	jw.	25	Powołanie
IX	1978–1981	jw.	Brak danych	Powołanie
	1981–1982	Przerwa w działalności Rady w wyniku stanu wojennego		
X	1982–1987	Prof. Wojciech Oszywa	Brak danych	Powołanie
XI	1987–1991	jw.	30	Powołanie
XII	1991–1995	Prof. Władysław Majewski	30	Wybory
XIII	1995–1999	Prof. Stanisław Sławiński	30/36	Wybory
XIV	1999–2003	jw.	24	Wybory
XV	2003–2007	Prof. Andrzej Zieliński	24	Wybory
XVI	2007–2011	jw.	24	Mieszany

W 1967 r. Rada uzyskała uprawnienia do nadawania stopni doktorskich, a także do wysuwania i opiniowania kandydatów do zajmowania stanowisk docentów oraz uzyskiwania tytułów naukowych profesora. Uprawnienia te zostały zawieszony w 1985 r. z powodu podwyższonych ustawowo wymagań. Dopiero w 1997 r. Rada ponownie odzyskała uprawnienia do nadawania stopni doktorskich.

Rada Instytutu Łączności nadała stopień doktora 40 osobom.

Dalej zaprezentowano notki biograficzne i fotografie dwóch przewodniczących Rady Naukowej II: profesorów Wojciecha Oszywy i Stanisława Sławińskiego. Życiorysy pozostałych trzech przewodniczących RN, profesorów Janusza Groszkowskiego, Władysława Majewskiego i Andrzeja Zielińskiego, zamieszczono wcześniej, w rozdziale przedstawiającym dyrektorów Instytutu Łączności.

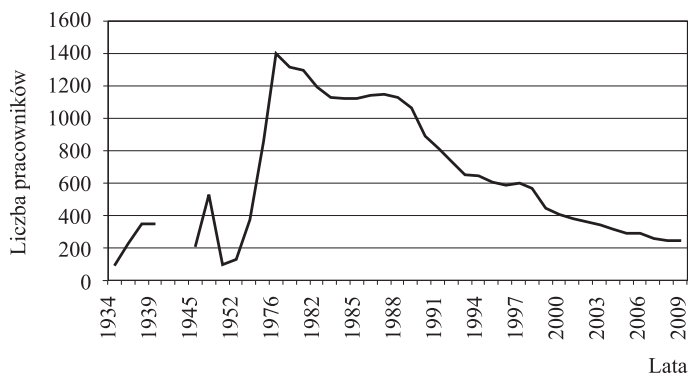
Pułkownik profesor **Wojciech Oszywa** zajmuje się badaniami w dziedzinie telekomunikacji, głównie w zakresie analizy sygnałów mowy, transmisji danych przez środki radiowe, komutacji elektronicznej, ochrony informacji w sieciach teleinformatycznych. Był wieloletnim nauczycielem akademickim w Wojskowej Akademii Technicznej (WAT), szefem Instytutu Systemów Telekomunikacyjnych WAT (1973–1984), komendantem Wojskowego Instytutu Łączności (1984–1991). Opublikował około 40 prac naukowych, głównie z zakresu przetwarzania sygnałów. Jest autorem rozdziału książki o systemach przekazywania mowy, promotorem 22 prac doktorskich, autorem 8 patentów. Został wyróżniony nagrodami Ministra Obrony Narodowej (I i II stopnia). Był członkiem Komitetu Elektroniki i Telekomunikacji PAN oraz przewodniczącym Rady Naukowej Instytutu Łączności (1982–1991).

Profesor **Stanisław Sławiński** ukończył Politechnikę Gdańską w 1948 r. W 1954 r. podjął pracę naukową i dydaktyczną na Politechnice Warszawskiej, gdzie pełnił kolejno funkcje: kierownika Katedry Techniki Fal Ultrakrótkich, prodziekana i dziekana Wydziału Elektroniki, prorektora ds. nauczania, dyrektora Instytutu Telekomunikacji. Wypromował blisko 30 doktorantów i ponad 150 magistrów inżynierów, recenzował kilkunastu rozpraw habilitacyjnych. Był profesorem Uniwersytetu w Mosulu oraz ekspertem ONZ w Instytucie Telekomunikacji w Oranie (Algeria) i w Komisji EWG w Brukseli. Badania naukowe prowadził głównie w dziedzinie telekomunikacji, radiolokacji, teorii sygnałów oraz cyfrowego przetwarzania sygnałów. Jest autorem fundamentalnych prac naukowych w dziedzinie telekomunikacji, radiolokacji i teorii sygnałów, z których uczyły się kolejne roczniki studentów kierunku telekomunikacja i radiolokacja. W latach 1991–2003 pełnił funkcję przewodniczącego Rady Naukowej PIT, w latach 1995–2003 był przewodniczącym Rady Naukowej Instytutu Łączności. Został odznaczony Krzyżem AK, Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski i złotym medalem „Za zasługi dla obronności kraju”. Obecnie jest na emeryturze.

Pracownicy Instytutu

Liczba osób pracujących w Instytucie ulegała znacznym zmianom. Na rys. 1 pokazano, jak kształtowało się zatrudnienie w latach 1934–2009. Pozostawia się Czytelnikowi skorelowanie wykresu z istotnymi okresami w rozwoju kraju.

Rys. 1. Zatrudnienie w latach 1934–2009

Na tym tle mogą być również interesujące dane, dotyczące zatrudnienia w poszczególnych Oddziałach w kilku wybranych latach (tabl. 2).

Tabl. 2. Zatrudnienie w oddziałach Instytutu

Oddziały Instytutu (lata)	Lata			
	1967	1976	1992	2009
Gdańsk (1962–2009)	80	230	94	18
Wrocław (1956–2009)	brak danych	105	58	22
Pułtusk (1973–1999)	—	72	71	—
Służewiec (1987–1992)	—	—	24	—

Nie podano natomiast zatrudnienia w poszczególnych grupach pracowniczych, gdyż na przestrzeni lat klasyfikacja tych grup zmieniała się kilkakrotnie.

Wydawnictwa Instytutu

Bardzo ważnym i zawsze docenianym przez kierownictwo Instytutu elementem jego działalności były i są wydawnictwa. W tablicy 3 wymieniono czasopisma wydawane przez Instytut (najważniejsze tytuły pogrubiono).

Tabl. 3. Czasopisma Instytutu

Lata	Tytuł	Charakterystyka
1	2	3
1935–1939	<i>Wiadomości i Prace Państwowego Instytutu Telekomunikacyjnego</i>	Wydawano 6 numerów rocznie
1950–1951	<i>Prace PIT (Państwowego Instytutu Telekomunikacyjnego)</i>	Po 1951 r. zmiana wydawcy na Przemysłowy Instytut Telekomunikacji
1953–1957	<i>Biuletyn Instytutu Łączności</i>	
1954–1999	<i>Prace Instytutu Łączności</i>	Kwartalnik, oryginalne prace naukowe pracowników IŁ oraz autorów z instytucji współpracujących; wydano 112 zeszytów
1961–1968	<i>Przegląd Zagadnień Łączności</i>	Miesięcznik, następnie dwumiesięcznik, wolne przekłady artykułów zagranicznych; od 1971 r. włączony do <i>Problemów Łączności</i>

cd. tabl. 3

1	2	3
1961–1976	<i>Problemy Łączności</i>	Prace dotyczące ważnych, nowych, przyszłościowych zagadnień telekomunikacji; 13 numerów rocznie; wydano ponad 300 zeszytów
1967–1970	<i>Biuletyn Informacyjny Łączności</i>	Dwumiesięcznik, opisy patentowe, od 1971 r. włączony do <i>Przeglądu Dokumentacyjnego Łączności</i>
1961–1998	Przegląd Dokumentacyjny Łączności	Miesięcznik, analizy wybranych książek, artykułów, dokumentów międzynarodowych; 13 numerów rocznie; wydano ponad 300 zeszytów
1976–1999	Biuletyn Informacyjny Instytutu Łączności	Kontynuacja <i>Problemy Łączności</i> ; wydano 366 zeszytów
1977–1991	<i>Referaty Problemowe</i>	
od 2000 r.	Journal of Telecommunications and Information Technology	Kwartalnik naukowy o zasięgu światowym; wydano 32 zeszyty (do czerwca 2009 r.)
od 2000 r.	Telekomunikacja i Techniki Informacyjne	Czasopismo naukowo-techniczne o zasięgu krajowym; wydano 20 zeszytów (do 2009 r.)
od 2006 r.	<i>Biuletyn Informacyjny Instytutu Łączności</i>	Czasopismo nieperiodyczne, <i>online</i> , krótki cykl wydawniczy

Instytut Łączności wydaje nie tylko czasopisma, ale także i książki. Nakładem IŁ ukazały się książki Józefa Wierzbólewskiego: *Fińska droga do społeczeństwa informacyjnego i gospodarki opartej na wiedzy* (2003 r.) oraz *Unia Europejska wobec wyzwań gospodarki opartej na wiedzy* (2007 r.).

Ponadto opublikowano wiele materiałów z różnych konferencji, np. *ICTON*, *DSTIS*, *Congress FITCE*, czy *Sieci Nowej Generacji*.

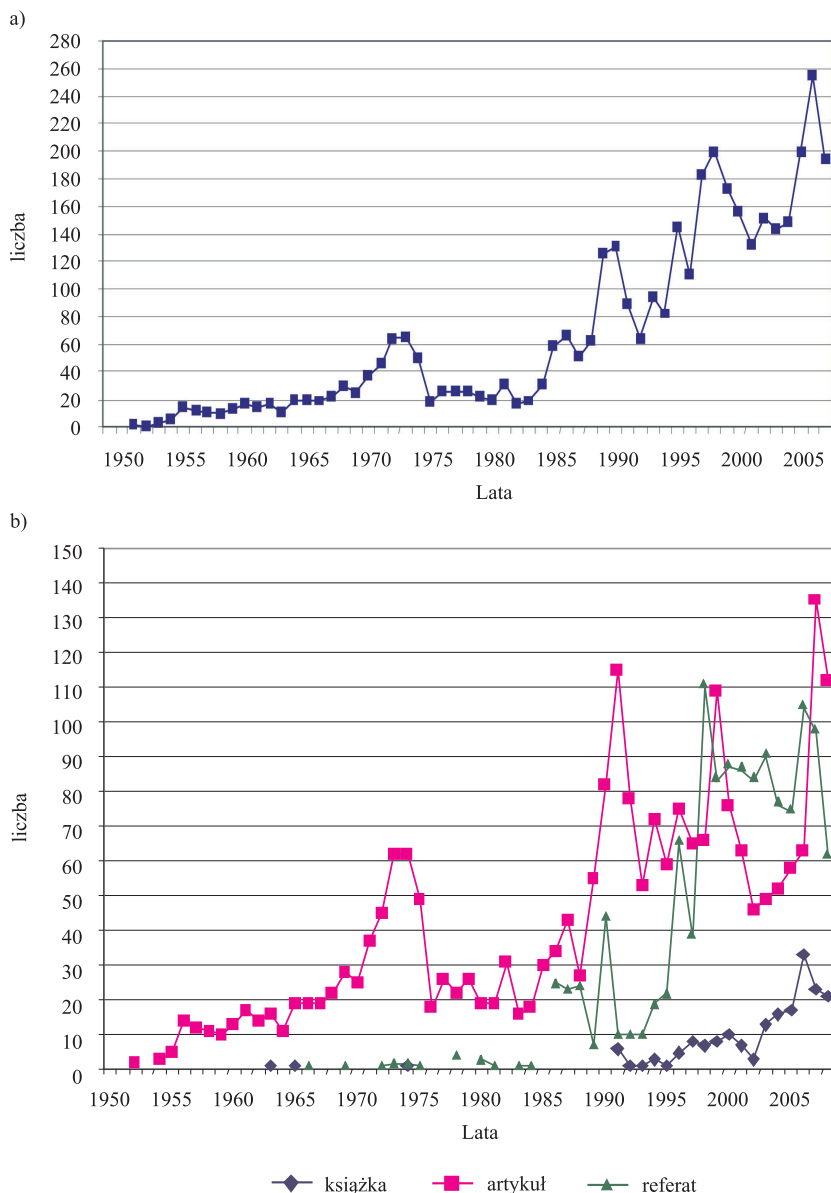
W 2009 r. wydano 7 zeszytów *Raportów Instytutu Łączności*, a wkrótce ukazą się kolejne. Są to opracowania eksperckie, stanowiące produkt handlowy.

Publikacje pracowników

Coraz częściej miarą jakości pracy instytucji badawczej jest liczba i jakość publikacji jej pracowników, choć w przypadku jednostek badawczo-rozwojowych równie ważne są wdrożenia, gdyż stanowią one bezpośredni cel istnienia tych jednostek.

Na rys. 2a podano sumaryczne liczby publikacji pracowników Instytutu Łączności w poszczególnych latach, natomiast na rys. 2b – osobno liczby książek (w tym rozdziałów w książkach), artykułów w czasopismach i referatów na konferencjach naukowych.

Dane sprzed 1980 r. mogą być niedoszacowane ze względu na trudności z dotarciem do wszystkich publikacji.

Rys. 2. Publikacje w latach 1952–2008: a) łączna liczba publikacji; b) publikacje wg rodzaju

Nagrody i wyróżnienia

W wieloletniej historii Instytutu zespoły badawcze i poszczególni pracownicy IŁ otrzymywali znaczące nagrody i odznaczenia. Były to m.in.: nagrody państwowe, nagrody przewodniczącego Komitetu Nauki i Techniki, nagrody ministrów, najwyższe odznaczenia państwowe – Sztandar Pracy, Krzyże Orderu Odrodzenia Polski, Krzyże Zasługi – oraz wiele resortowych, takich jak np. Odznaka Zasłużonego Pracownika Łączności.

Najbardziej prestiżową nagrodą przyznawaną w latach 1951–1990 za wybitne osiągnięcia w dziedzinie nauki, techniki oraz literatury i sztuki była nagroda państwowa. Zespoły inżynierów i naukowców Instytutu Łączności otrzymały taką nagrodę ośmiokrotnie (tabl. 4).

Tabl. 4. Nagrody państwowe

Lata	Tytuł nagrody
1952	Opracowanie nowego typu kabla telefonicznego o zmniejszonej pojemności skutecznej torów
1953	Opracowanie dokumentacji technicznej i technologii produkcji oraz uruchomienie produkcji skrzyń wydłużających RC
1955	Pionierska działalność w tworzeniu podstaw telewizji w Polsce oraz opracowanie i wprowadzenie do eksploatacji kompletnych urządzeń nowoczesnej telewizji
1955	Opracowanie sposobu i urządzenia wybierania abonentów dołączonych do wspólnego łącza telefonicznego w centralach automatycznych oraz ręcznych MB
1964	Tranzystoryzacja teletransmisyjnych traktów liniowych
1970	Opracowanie urządzeń telegrafii wielokrotnej TgF 24/48
1974	Opracowanie i wdrożenie nowego teletransmisyjnego systemu o modulacji kodowej
1986	Opracowanie i wdrożenie 2700-kanałowego systemu telekomunikacyjnego

W okresie po transformacji ustrojowej liczba przyznawanych odznaczeń państwowych znacznie zmalała, pojawiły się natomiast nowe rodzaje wyróżnień o różnej wadze. Najważniejsze z nich, uzyskane w latach 2001–2008, zaprezentowano w tablicy 5.

Tabl. 5. Ważniejsze nagrody i wyróżnienia w latach 2001–2008

Lata	Nazwa
1	2
2001	Wyróżnienie w konkursie o „Laur Infotela” w kategorii „Projekty Gotowe do Wdrożenia”, podczas XVI Krajowego Sympozjum Telekomunikacji, za opracowanie systemu badania jakości sieci telekomunikacyjnej PSTN/ISDN – AWP-IŁ
2002	Wyróżnienie w ogólnopolskim konkursie „Polski Produkt Przyszłości” za opracowanie i wdrożenie do praktyki gospodarczej przekształtników TBA-2 wraz z urządzeniem pomiarowo-kontrolnym
2006	Złota Odznaka Honorowa Stowarzyszenia Elektryków Polskich dla Instytutu Łączności
2006	Nagroda krajowa przyznana przez Ministra Transportu za całokształt działalności Instytutu Łączności z okazji Światowego Dnia Telekomunikacji
2007	Nagroda za współpracę z firmą Sybase w zakresie wykorzystania Sybase IQ w systemach analitycznych dla telekomunikacji
2007	Brazowy medal za konwerter do programowego ładowania i rozładowywania akumulatorów TBA150-IŁ, przyznany podczas Światowych Targów Wynalazczości, Badań Naukowych i Nowych Techniek EUREKA 2007 w Brukseli

cd. tabl. 5

1	2
2007	Złota Odznaka Honorowa dla Instytutu Łączności za wieloletnią współpracę ze Stowarzyszeniem Elektryków Polskich oraz za wkład w rozwój telekomunikacji i technik informacyjnych, przyznana przez SEP
2007	Wyróżnienie dla najlepszego artykułu zaprezentowanego w czasie konferencji <i>European Conference on Principles and Practice of Knowledge (ECML/PKDD)</i> przez dr inż. Szymona Jaroszewicza
2007	Wyróżnienie za najlepszy referat, na konferencję <i>IEEE EAST-WEST DESIGN & TEST SYMPOSIUM EWDT'S'07</i> (Yerevan, Armenia, 2007), autorstwa doc. dr Mariana Marciniaka
2007	Certyfikat European Distance and e-Learning Network dla Jolanty Chęć za osiągnięcia w propagowaniu wiedzy i doświadczeń dotyczących zdalnego nauczania, przyznany w czasie 6. konferencji EDEN
2007	Nagroda w konkursie im. prof. M. Pożarskiego na najlepszy artykuł w prasie stowarzyszonej za cykl artykułów <i>Trzęsienie ziemi w telefonii stacjonarnej, Ekspansja telefonii mobilnej, Szaleństwo Internetu, Wielkość rynku telefonii stacjonarnej i zmiany jego struktury</i> oraz <i>Kształtowanie się cen w sieciach stacjonarnych w Polsce</i> autorstwa pracowników IŁ: Barbary Bartoszewskiej, Magdaleny Olender-Skorek i Michała Duszaka; publikacje w czasopismach SEP w 2007 r.
2008	LIDER RYNKU 2008 w kategorii „Produkt” za „System monitorowania, ochrony i kontroli telekomunikacyjnej infrastruktury kablowej – SMOK”, opracowany i wdrożony przez Instytut Łączności
2008	LIDER RYNKU 2008 w kategorii „Produkt” za „System badania jakości usług w sieciach telekomunikacyjnych (AWP-IŁ)”, opracowany i wdrożony w Instytucie Łączności

Podsumowanie

Mam nadzieję, że przedstawione w niniejszym opracowaniu informacje pomogą Czytelnikom wyobrazić sobie i lepiej ocenić wydarzenia zaprezentowane w historycznej części numeru.

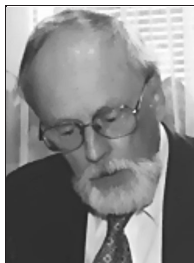
Zdaję sobie sprawę, że w opracowaniu brakuje niektórych danych, które mogłyby być dla Czytelników interesujące, a ponadto, że inne dane są być może za mało szczegółowe. Niestety, ze względu na czas, jaki upłynął od chwili powstania Instytutu, odtworzenie różnego rodzaju informacji napotykało na znaczne trudności, a unikałem przekazywania niepewnych danych.

Bibliografia

- [1] Hildebrandt A.: *Instytut Łączności – państwowym instytutem badawczym*. Telekomunikacja i Techniki Informacyjne, 2005, nr 3–4, s. 3–5
- [2] Hildebrandt A.: *Siedemdziesiąt lat tradycji Instytutu Łączności*. Telekomunikacja i Techniki Informacyjne, 2004, nr 1–2, s. 3–18
- [3] Plewko K.: *Wywiad z Ministrem Łączności profesorem Andrzejem Zielińskim*. Przegląd Telekomunikacyjny + Wiadomości Telekomunikacyjne, 1994, nr 9, s. 489–492

- [4] Wierzbicki A.P.: *Wyzwania stojące przed Instytutem Łączności w pięćdziesięciolecie jego działalności*. Telekomunikacja i Techniki Informacyjne, 2001, nr 1, s. 3–23
- [5] Wierzbicki A.P., Hildebrandt A.: *Przesłanki długoterminowej strategii naukowej Instytutu Łączności – odpowiedź na proces integracji Europejskiej Przestrzeni Badawczej*. Telekomunikacja i Techniki Informacyjne, 2002, nr 1–2, s. 3–9

Andrzej Hildebrandt

Dr inż. Andrzej Hildebrandt (1935) – absolwent Wydziału Łączności Politechniki Warszawskiej (1959); nauczyciel akademicki i pracownik naukowy Politechniki Warszawskiej oraz Prywatnej Wyższej Szkoły Biznesu i Administracji w Warszawie, pracownik naukowy instytutów Polskiej Akademii Nauk, długoletni pracownik naukowy Instytutu Łączności w Warszawie (od 1972), sekretarz naukowy tego Instytutu; redaktor naczelny czasopisma *Telekomunikacja i Techniki Informacyjne*; organizator licznych seminariów i konferencji naukowych; autor wielu publikacji; zainteresowania naukowe: elektrotechnika teoretyczna, pamięci magnetyczne komputerów, inżynieria oprogramowania, języki programowania dla telekomunikacji, utrzymanie systemów komutacyjnych, problemy społeczeństwa informacyjnego.
e-mail: A.Hildebrandt@itl.waw.pl